

2013 2014 2015 **2016**
INDIVIDUELT KAPITALBEHOV

Risikooplysninger for Sparekassen Sjælland-Fyn koncernen

Redegørelse vedrørende individuelt kapitalbehov og tilstrækkeligt kapitalgrundlag

(pr. 31. december 2016)

Lovgrundlag.

Ifølge kapitaldækningsbekendtgørelsen skal sparekassen offentliggøre oplysninger om opgørelse af det individuelle kapitalbehov og det tilstrækkelige kapitalgrundlag. De oplysninger, der skal offentliggøres, fremgår af bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov bilag 2 pkt. 1-6.

Nedenfor følger oplysningerne omkring opgørelsen af det individuelle kapitalbehov og det tilstrækkelige kapitalgrundlag i Sparekassen Sjælland-Fyn koncernen.

Beskrivelse af kapitalbehovsmodel m.v.

Sparekassens/koncernens interne proces for vurdering og opgørelse af kapitalbehovet (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process) er udgangspunktet for fastsættelsen af koncernens tilstrækkelige kapitalgrundlag og kapitalbehov.

I ICAAP'en identificeres de risici, som koncernen er eksponeret overfor med henblik på at vurdere risikoprofilen. Når risiciene er identificeret, vurderes det, hvordan disse evt. kan reduceres f.eks. ved forretningsgange, beredskabsplaner m.m. Endelig vurderes det, hvilke risici, der skal afdækkes med kapital.

Sparekassens bestyrelse har som minimum kvartalsvis drøftelse omkring fastsættelsen af kapitalbehovet. Drøftelserne tager udgangspunkt i en opgørelse som sparekassens direktion har ansvaret for at udfærdige.

Indstillingen indeholder forslag til størrelsen på kapitalbehovet, herunder forslag til omfang af tillæg for særlige risici og forhold, der nødvendiggør et tillæg i kapitalbehovet.

På baggrund af drøftelsen træffer bestyrelsen afgørelse om opgørelsen af koncernens kapitalbehov, som skal være tilstrækkelig til at dække koncernens risici, jf. lov om finansiel virksomhed § 124, stk. 1 og 2.

Herudover drøfter bestyrelsen en gang om året indgående opgørelsesmetoden for koncernens kapitalbehov, herunder hvilke risikoområder der bør tages i betragtning ved beregningen af kapitalbehovet.

Koncernens ledelse har valgt, at der ved opgørelsen af koncernens kapitalbehov tages udgangspunkt i en skabelon udarbejdet af Lokale Pengeinstitutter samt i Finans-

tilsynets seneste udstedelse af "Vejledning om tilstrækkelig kapitalgrundlag og kapitalbehov for pengeinstitutter". Der er tale om den såkaldte 8+ model, hvor der tages udgangspunkt i minimumskravet på 8 % af den samlede risikoeksponering med tillæg for risici og forhold, som ikke fuldt ud afspejles i opgørelsen af risikoeksponeringen. I det omfang Tilsynet har anbefalet anvendelse af benchmark, er disse benchmark lagt til grund for vores vurderinger.

Det er ledelsens vurdering, at koncernen ved at tage udgangspunkt i denne model og vejledningen fra Finanstilsynet får opgjort et kapitalbehov, der er passende til at dække koncernens risici.

I den metode, som koncernen anvender til at opgøre kapitalbehovet, foretages der en vurdering af koncernens risikoprofil inden for otte risikoområder (indtjening, udlånsvækst, kreditrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operationelle risici, gearingsrisiko og regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter).

Indtjening:

Benchmark fra Tilsynet anbefaler institutter med en indtjening på mindre end 1 % af udlån og garantier, opgjort før nedskrivninger/hensættelser, at afsætte ekstra kapital.

Koncernens indtjening før nedskrivninger, kursreguleringer og resultat af kapitalinteresser sat i forhold til udlån og garantier er væsentligt over 1 %. Indtjeningen de forudgående år er desuden høj og uden store udsving. Det meget lave renteniveau betyder dog at indtjeningen i forhold til udlån og garantier har været faldende, og også forventes at falde i 2017. Der skal dog fortsat et fald på næsten 20 % i indtjeningen og en samtidig stigning i både udlån og garantier på 10 %, for at indtjeningen falder til under 1 %. Der afsættes derfor ikke et tillæg vedrørende indtjeningen.

Udlånsvækst:

Benchmark fra Tilsynet anbefaler institutter med en forventet udlånsvækst over 10 % at afsætte ekstra kapital.

Korrigeret for købet af den sunde del af Max Bank, og købet af Sparekassen Fyn A/S, har koncernen fra 2010 til 2015 løbende oplevet et fald. I 2016 er udlånet dog steget med 7,3 pct. I de kommende år forventes også pæn vækst i udlån. Det vurderes ikke at udlånsvæksten vil overstige 10 % årligt. Det vurderes derfor, at der ikke er behov for tillæg for vækst i udlånet.

Det vurderes ligeledes, at der ikke er behov for yderligere tillæg på grund af høj vækst inden for nye geografiske områder, specielle geografiske områder, brancher eller tilsvarende.

Kreditrisiko:

Kreditrisici for store kunder med finansielle problemer:

For større kunder med finansielle problemer vurderer koncernen det forsigtigt skønnede tab. Kunder med finansielle problemer omfatter kunder i de af tilsynets fastsatte bonitetskategorier 1 og 2C. Større kunder er kunder, der udgør mere end 2 % af koncernens kapitalgrundlag.

Det forsigtigt skønnede tab er det nettotab, som ud fra en forsigtig og fremadrettet vurdering risikeres at tabes, hvis større eksponeringer mod kunder med finansielle problemer skal afvikles p.g.a. misligholdelse. Afvikling af eventuelle sikkerheder forudsættes at skulle ske inden for 6 måneder.

Pr. 31. december er det skønnede tab for store kunder med finansielle problemer opgjort til 2,7 mio. kr., hvilket er tillagt i opgørelsen af det tilstrækkelige kapitalgrundlag.

Øvrige kreditrisici:

Der er foretaget en vurdering af, hvorvidt der er særlige kreditrisici i den øvrige kreditportefølje (under 2 % af kapitalgrundlaget), som ikke er tilstrækkelig dækket af de afsatte 8 %

Privatkunder på især Syd- og Vestsjælland og dele af Fyn er udfordret økonomisk på mange måder. Det betyder blandt andet at en del kunder med afdragsfrie Totalkreditlån, kan have svært ved at betale afdragene når afdragsfriheden udløber. Mange af disse kunder vil tillige, på grund af de store prisfald der har været på mange ejendomme i vores markedsområde, have ejendomme der er overbelånt. Vi har gennem 2016 set svagt stigende priser, også udenfor de større byer. Vi har fortsat lavt renteniveau og vi har også set en stigende omsætning på ejendomme. Samlet betyder udviklingen at overbelåninger er faldende, og at det bliver lidt lettere at finde løsninger ved udløb af afdragsfrihed på en større del af lånene. Der vil dog fortsat være en del kunder, for hvem det vil være næsten umuligt at omlægge lån og derved forlænge løbetid, eller få ny afdragsfri periode. Koncernen har valgt fortsat at afsætte yderligere kapital til dette område. Der afsættes derfor 66,0 mio. kr. i kapitalbehovet på privatkunder til at dække risiko i forbindelse med udløb af afdragsfrihed.

Koncernen har en portefølje af ejendomseksponeringer. Koncernen har afviklet en stor del af de ejendomsengagementer, der ikke passede ind i koncernens forretningsmodel. Der er dog fortsat nogle få ejendomsengagementer der ikke passer ind i koncernens forretningsmodel, og er derfor under afvikling. Der er naturligvis en vis usikkerhed i vurderingen af sikkerhedernes værdi på sådanne eksponeringer, og dermed også på den beregnede risiko på eksponeringerne. På baggrund heraf afsættes der, udover søjle-1 kravet, og det der er afsat under koncentration på store eksponeringer, 10 % af sikkerhedernes værdi, på de eksponeringer der skal afvikles, hvilket svarer til yderligere 39,0 mio. kr. på dette område.

Derudover er det koncernens vurdering, at der er forhøjet risiko på landbrug og især svineproducenter og mælkeproducenter som følge af generelt lave afregningspriser. Der afsættes derfor yderligere 27,8 mio. kr. vedrørende landsbrugskunder.

Koncernen har også under øvrige risici vurderet om en rentestigning, der medfører øgede rentetilskrivninger på variabelt forrentede lån og reducerede sikkerhedsværdier, vil medføre behov for et tillæg. Vores vurdering er, at dette scenarie ikke vil kræve et tillæg til den allerede afsatte kapital.

Endelig vurderes det at, der i 2017 skal afsættes kapital til et skønnet fald i kapitalgrundlaget, som følge af indførelse af de nye IFRS 9 regler. Det er umiddelbart vurderingen at tillæggene ikke bliver meget store, da den kapitalmæssige effekt forventes indført over en periode på 5 år, og at belastningen de enkelte år derfor bliver relativ beskeden.

Det er samlet vurderingen at de afsatte beløb er tilstrækkelige til at afdække den forhøjede risiko der er på øvrige kreditrisici.

Koncentrationsrisiko på individuelle eksponeringer:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger institutter, hvor de 20 største eksponeringer udgør mere end 4 % af den samlede eksponeringsmasse at afsætte ekstra kapital.

Koncernen anvender metoden hvor de 20 største risikoeksponeringer holdes op imod de samlede risikoeksponeringer. Såfremt andelen af de 20 største eksponeringer udgør mere end 4 % tages der som udgangspunkt et tillæg.

Pr. 31. december afsættes et tillæg på 28,8 mio. kr.

Koncentrationsrisiko på brancher:

Vejledningen fra Tilsynet anbefaler anvendelse af Herfindahl Hirschman indekset.

Til vurdering af koncentrationsrisikoen på brancher anvendes Herfindahl Hirschman indekset (HHI). Metoden giver et tillæg, hvis HHI indekset overstiger 20 %.

Indekset udgør 17 % pr. 31. december, og der afsættes derfor ikke ekstra tillæg for koncentration på brancher.

Markedsrisiko:

Renterisici:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger tillæg, såfremt der er positioner inden for handelsbeholdningen større end 5 % af kernekapitalen efter fradrag. Der beregnes også tillæg for renterisiko uden for handelsbeholdningen.

I beregningen af tillæg for renterisici tages der udgangspunkt i den forventede udnyttelse af de maksimale grænser for risici, som bestyrelsen har sat for direktionens beføjelser til at tage markedsrisici jf. FIL § 70.

Tillæggene beregnes ud fra en rentestigning eller et rentefald på 2 %-point. På fastforrentet indlån regnes dog med at renten kun kan falde til -1 % for løbetider op til 3

år, og 0 procent for indlån med løbetid på over 3 år. Det vurderes også om rentestrukturen giver anledning til at afsætte ekstra kapital på området. Dette gøres ved at vippe rentekurven, i det punkt der er mest til ugunst for koncernen, i stedet for at parallelforskyde den. Der afsættes kapital til rentevip hvis det er til ugunst for koncernen og til parallelforskydning hvis det er til ugunst for koncernen.

Der afsættes herefter 36,7 mio. kr. i tillæg.
Aktierisici:

Benchmark fra Tilsynet tilsiger institutter med en aktieeksponering i handelsbeholdningen større end 5 % af kernekapitalen efter fradrag, skal analysere porteføljen, og vurdere om instituttets tabsrisiko i usandsynlige, men ikke helt utænkelige stress scenarier, er dækket af søjle-1 kravet.

Koncernens aktieeksponering i handelsbeholdningen må maksimalt udgøre 5 % af kernekapitalen efter fradrag, hvorfor der ikke afsættes noget tillæg.

Valutarisici:

Med udgangspunkt i Tilsynets vejledning omkring valutaindikator 1 og valutaindikator 2 beregnes her ikke noget tillæg. Vi har relativt lave grænser for valutaindikator 1 og valutaindikator 2 ligger generelt markant under 0,1 %.

Likviditetsrisiko:

Sparekassen har et indlånsoverskud eksklusiv professionelle aktører på 6,0 mia. kr., hvorfor et tillæg ikke skønnes nødvendigt.

Operationel risiko:

Ved operationel risiko forstås risikoen for økonomiske tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige eller systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, inklusive retlige risici.

I Finanstilsynets vejledning er opstillet en række punkter omkring opbygningen af organisationen, samt en række punkter der kan forøge de operationelle risici. På baggrund heraf vurderes der ikke, at være behov for afsættelse af yderligere kapital.

Der er dog to hændelser i 2016, der har givet anledning til afsættelse af ekstra kapital. Det var dels sammenlægningen af Sparekassen Sjælland og Sparekassen Fyn, og dels konvertering af Sparekassen Fyn fra SDC til Bankdata. Der var både risiko for usikkerhed hos kunder og interessenter ved sammenlægning, samt risiko for uforudsete hændelser, fejl og negative reaktioner ved skift af EDB center. Såvel konvertering fra SDC til Bankdata, som sammenlægningen af Sparekassen Sjælland og Sparekassen Fyn er nu vel gennemført. Der afsættes derfor ikke længere kapital af til dette område.

Gearing:

Gearingsgraden er et simpelt ikke risikobaseret gearingskrav, der supplerer de øvrige kapitalkrav, 8 % kravet og solvensbehovet. Gearingsgraden beregnes ved at dividere sparekassens kernekapital med de samlede uvægtede eksponeringer. Gearingsgraden skal være større end 3 %.

Koncernens gearingsgrad er 8,5 % Selv ved at stresse gearingsgraden med fald i kernekapital eller stigning i uvægtede eksponeringer forbliver gearingsgraden på et højt niveau. Der vurderes derfor ikke at være behov for tillæg under dette punkt.

Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter:

Såfremt koncernen har efterstillede kapitalindskud, der rammes af regulatorisk forfald inden for de næste 12 måneder, skal det vurderes, om koncernen forventer at kunne nytægne efterstillede kapitalindskud af mindst samme kvalitet. Forventer koncernen ikke at kunne nytægne kapital, til erstatning af den der forfalder, skal der afsættes et beløb, der svarer, til den kapital der forfalder/ikke længere kan medregnes.

Koncernen har regulatorisk forfald i februar 2017 på 148 mio. kr. i efterstillet kapital, og i juni 2017 regulatorisk forfald på yderligere 15 mio. kr. efterstillet kapital. Jævnfør selskabsmeddelelserne nr. 1/2017 og nr. 2/2017 indfries begge lån. Der afsættes derfor ikke kapital til regulatorisk nedtrapning af lånene.

Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav:

Der skønnes ikke at være behov for tillæg under dette punkt.

De risikofaktorer, der er medtaget i modellen, er efter koncernens opfattelse dækkende for alle de risikoområder, som lovgivningen kræver, at ledelse skal tage højde for ved fastsættelse af kapitalbehovet samt de risici, som ledelsen finder, at koncernen har påtaget sig.

Derudover skal bestyrelse og direktion vurdere, hvorvidt kapitalgrundlaget er tilstrækkelig til at understøtte kommende aktiviteter. Denne vurdering er i koncernen en del af den generelle fastlæggelse af kapitalbehovet. Ledelsen vurderer derfor hvert år, hvordan forventningerne til de kommende år, herunder vækstforventningerne, påvirker opgørelsen af kapitalbehovet.

Tilstrækkeligt kapitalgrundlag og kapitalbehov pr. 31. december 2016.

		1.000 kr.	%
1	Søjle I-kravet (8 pct. af de risikovægtede poster)	1.268.607	8,00
2	Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	0	0,00
3	Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretnings-volumen)	0	0,00
4	Kreditrisici	164.361	1,04
	Heraf:		
4a	Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	2.747	0,02
4b	Øvrig kreditrisici	132.800	0,84
4c	Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	28.814	0,18
4d	Koncentrationsrisiko på brancher	0	0,00
5	Markedsrisici	36.715	0,23
	Heraf:		
5a	Renterisici	36.715	0,23
5b	Aktierisici	0	0,00
5c	Valutarisici	0	0,00
6	Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,00
7	Operationelle risici (kapital til dækning af operationelle risici udover søjle I)	0	0,00
8	Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,00
9	Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,00
10	Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,00
	Kapitalbehov i alt	1.469.683	9,27
	Heraf:		
	Kreditrisici 4	164.361	1,04
	Markedsrisici 5	36.715	0,23
	Operationelle risici 7	0	0,00
	Øvrige risici 2 + 3 + 6 + 8 + 9	0	0,00
	Tillæg som følge af lovbestemte krav 1 + 9	1.268.607	8,00
	Risikovægtede poster	15.857.583	

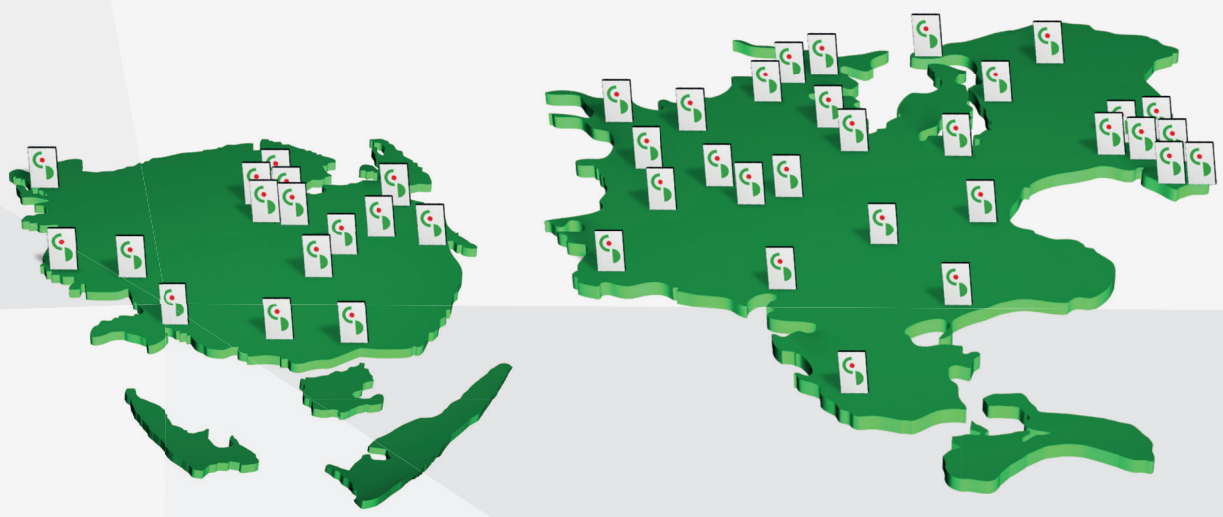
Sparekassen Sjælland-Fyn koncernens kapitalforhold / kapitalmæssige overdækning.

Kapitalgrundlag efter fradrag	2.469.398 t.kr.
Tilstrækkeligt kapitalgrundlag	1.575.795 t.kr.
Kapitalmæssig overdækning	999.716 t.kr.
Kapitalprocent	15,57 %
Kapitalbehov	9,27 %
Kapitalmæssig overdækning	6,30 %
Kapitalkrav (kapitalbehov inklusiv kapitalbevaringsbuffer)	9,90 %
Overdækning i forhold til kapitalkrav	5,67 %

Koncernen har opgjort kapitalmæssig overdækningen til 6,30 %-point ud fra et kapitalbehov på 9,27 % og en faktisk kapitalprocent på 15,57 %.

Koncernen har opgjort overdækning i forhold til kapitalkrav til 5,67 %-point ud fra et kapitalkrav på 9,90 % og en faktisk kapitalprocent på 15,57 %.

Kapitaloverdækningerne anses som tilfredsstillende.

 SPAREKASSEN
FYN

 SPAREKASSEN
SJÆLLAND